

»Grundbuch in seiner praktischen Anwendung«, str. 314, 315, kjer se nahajajo podrobnosti). Te izjemne določbe se seveda ne dajo nikjer drugje vporabiti.

Odgovor na stavljeno vprašanje se torej glasi: »Zastavni dolžnik sploh ne more že plačane, a še neizbrisane hipoteke na prvotnem mestu novemu upniku cediti, če ima kak poznejšnji hipotekarni upnik vknjiženo zastavno pravico za kako zvršljivo tirjatev ali pa če se je na tisto zemljišče uvedlo dražbeno postopanje; v vseh drugih slučajih pa more to storiti, toda cesijonar pridobi le tedaj neovržno pravico iz take cesije, če je bil v dobri veri.

Avancement sodnih uradnikov iz VIII. v VII. čin in dalje.

Avancement sodnih uradnikov sploh zastaja že znatno, kajti po organizaciji l. 1897. je večina starejših uradnikov odpala in ostali so možje v najboljši dobi, katere le še kaka nezgoda premakne z dobrih mest. Imenovano zastajanje se najbolj kaže pri prehodu iz VIII. v VII. čin in so pri tem izvzeti samo okrajni sodniki vsled zakona z dne 3. junija 1894 št. 106 drž. zak. in naslednjih naredeb.

Kakor znano, določa navedeni zakon, da je tretjino okrajnih svetnikov vsakega višjesodnega okrožja imenovati na svojih mestih za deželnosodne svetnike v VII. činovnem razredu. Po naredbi just. ministerstva z dne 5. maja 1897 št. 9839, kos IX. just. nar. lista, se je to delno razmerje nekoliko premenilo — ne čisto pravilno — in ustanovilo vsakemu višjesodnemu okrožju gotovo število svetnikov v VII. činu, kakor predstojnikov okrajnim sodiščem. Vsled omenjenih določil pride vsak okrajni sodnik, ako ni posebnih protivnih razlogov, na svojem starem mestu brez kake prošnje v VII. plačilni razred, ko je bilo odpalo gotovo število njegovih, po činu starejših prednikov. Povod temu, pred vsem gmotnemu poboljšku je bil, da je hotela državna

uprava pridržati okrajne sodnike trajno na njihovih mestih, in sicer iz čisto racijonalnih razlogov, da bi dobri justici v korist dobro poznali krajevne in osobne razmere svojega okrožja ter da bi radi rodbinskih in drugih okolišnosti ne silili k zbornim sodiščem. Videli bomo, da se s tem vsaj zadnje omenjena želja okrajnih sodnikov ni mogla dovolj zaježiti.

Pri sodnih tajnikih in substitutih se ni uvedel jednak način avancementa, ker so se tedaj svétniki pri zbornih sodiščih in državni pravdniki skoro brez izjeme jemali iz njih. To pa sedaj ni več v navadi, nego okrajni sodniki, ki so postali vsled cit. zakona deželni svétniki, premeščajo se potem k zbornemu sodišču, tajniki in substituti pa ostanejo, kar so bili. Ta proces se lahko posname iz konkretnih statusov, ter navesti hočemo podatke l. 1900 iz statusov za nadsodišče graško in tržaško, katera sta nam na razpolago; ti se tudi nas najbolj tičejo.

Pri graškem višjem dež. sodišču je v VIII. plačilnem redu: okrajnih sodnikov 47, sod. tajnikov 49, substitutov 20; leta 1900. je prišlo v VII. red: okrajnih sodnikov 7, sodnih tajnikov 3, substitutov 2.

Pripomniti velja, da sta od navedenih 3 sodnih tajnikov prišla v VII. čin 2 samo takó, da sta zaprosila mesto okrajnega sodnika na deželi, da je torej pri zbornem in sicer drugem sodišču avanziral jeden sam tajnik. Isti sodni tajnik je bil v tem činu že pred sodno organizacijo 1897 l., štirje okrajni sodniki pa so prišli v VII. čin, čeprav so bili VIII. čin dosegli stoprav z organizacijo l. 1897. Dalje je služilo l. 1900 v sodni službi od imenovanih čez 20 let: sodnih tajnikov 18, okr. sodnikov 9.

V okrožju primorskega (tržaškega) nadsodišča je avancement sodnih uradnikov bolji, posebno ako umejo vse deželne jezike, vendar se kaže i tu jednako nepravilno razmerje. Tu je bilo l. 1900 v VIII. činu: okrajnih sodnikov 12, sod. tajnikov 29, substitutov 5; l. 1900 sta prišla v VII. čin le 2 okrajna sodnika; leta 1900 služilo je čez 14 let le 9 sod. tajnikov.

Opisano, toliko različno napredovanje sodnikov z istim delokrogom ne more biti za dobro justico zdravo, niti za sodni naraščaj koristno. Po sedanji sodni organizaciji imajo okrajni sodniki in sodni tajniki bistveno isti delokrog; praksa prvim celo pušča večjidel le vodstvo in administrativna dela okrajnih

sodišč, drugim pa daje pri zbornih sodiščih prav tisti posel, kakor sodnim svétnikom, razun vodstva kazenskih in nekatereh civilnih razprav, pri okrajnih sodiščih pa tudi samostojno vodstvo agend, ki so gotovo naporna in pri manjših okrajnih sodiščih pa ne navadna. Delo je torej vsaj isto, napredovanje pa popolnoma različno. Sodni tajnik na svojem mestu zastane lahko za mnogo let; ako se premesti k okrajnemu sodišču, pomakne se čez noč v VII. čin; — kje je tu logika!

Istotako morajo substituti drž. pravnika ostati s sodnimi tajniki na površju kazenske in civilne pravdne vede, ako hoté vršiti svoj posel; nevarnost pa je, da tudi zastanejo v VIII. činu kakor tajniki.

Tajnikom in substitutom bi se lahko svetovalo, naj se sploh potrudijo k okrajnim sodiščem, kakor se jih je res že mnogo. Ta zahtevek ni pravičen za tajnike in substitute, ki so na svojih mestih že mnogo let, ko so njih mlajši vrstniki, okrajni sodniki, po kompetenci ali celo menji zasedli najboljša mesta na deželi; tak zahtevek pa je tudi v škodo dobri justici sami, ker bi mesta tajnikov in substitutov zasedli mladi, za samostojna dela navadno ne dovolj izkušeni pravniki.

Ta nevesela okolnost se v resnici tudi že kaže, odkar je iz opisanih ozirov mnogo tajnikov zasedlo mesta okrajnih sodnikov in odkar iz istih razlogov nobeden starejši pristav ne kompetuje na tajniška in substitutna mesta. V istini se je ime-novalo že več tajnikov in substitutov, ki niso imeli v graškem nadsodišču še 10, v tržaškem pa niti 8 službenih let. Tako kratka praksa pa vsaj navadno ni v prilog dobri justici, posebno pri veljavnem ustnem in javnem postopanju, kjer ne zadostuje samo trdno teoretično znanje in morda živahna ojstrost, ampak kjer treba tudi globokejšega svetovnega naziranja in skušenj, da se more brzo pojmiti in sklepati. Te potrebne lastnosti pa se ne dajo nikakor prisiliti, temuč se z redkimi izjemami pridobe še-le v resnejši moški dobi. To dejstvo se je ob preosnovi sodne organizacije točno uvidelo in zato določilo, da avskultantje in navadno tudi sodni pristavi ne morejo samostojno soditi, čeprav v kasnejših službenih letih, kakor kaže, ne bodo več v zorni mladosti. Ta zakonodavčeva namera pa postane iluzorna, ako bode justična uprava prisiljena, — kakor smo pokazali — na samostojna

mesta postavljati premlade pravnike, morda nadarjene, a za taka velevažna mesta nemožno dovolj sposobne. —

Ako hočemo torej zadovoljnih samostojnih sodnih uradnikov in vsled tega dobre in točne justice, treba je njih avancement urediti slično, kakor je uže pri okrajnih sodnikih. Naš predlog je torej: vsi okrajni sodniki, sodni tajniki, substituti državnega in višjega državnega pravdnika naj tvorijo zaradi avancementa v VII. razred v vsakem višjesodnem okrožju jeden skupni status, v katerem se po službeni dobi (starosti) brez prošnje in brez ozira na službeni kraj pomikajo v VII. činovni razred.

Pri zbornih sodiščih torej lahko ostane gotovo sistemizirano število tajnikov, oziroma pri pravdništvih substitutov, toda dotične osebe lahko pridejo v VII. čin slično, kakor sedaj samo predstojniki okrajnim sodiščem.

Zakonita uredba v tem smislu ne bode justičnega étata prehudo težila in tudi ko bi ga, se ne sme odlašati, ker za dobro justico in poravnanje očitne krivice bi tudi višji zneski ne bili previsoki. Parlamentarci vseh strank bi morali nastojati, da se tej upravičeni zahtevi ustreže čim preje, do tedaj pa da se brez odloga postavijo v VII. čin z naslovom in plačo isti tajniki in substituti, ki bi bili ta čin že dosegli, da so predstojniki okrajnim sodiščem.

Ko je l. 1894. stopil v moč početkom navedeni zakon radi avancementa okrajnih sodnikov, se je istodobnim sodnim tajnikom in substitutom dal vsaj naslov in karakter deželnosodnih svétnikov, da niso zastali za svojimi vrstniki na deželi, a sedanjim se ne privošči niti ta brezplačna naredba. Zato pa je že mnogo popolno kvalifikovanih tajnikov v činu zaostalo za istodobnimi kolegi pri okrajnih sodiščih!

VII. čin je sicer navaden skromen konec sodnikove kariere, vendar ostane dejstvo, da imajo nekateri svétniki pri zbornih sodiščih, kakor tudi državni pravdniki več, oziroma važnejšega posla, kakor njih kolegi pri zbornih ali okrajnih sodiščih. To velja posebno o predsednikih raznih senatov in njih namestnikih, kateri imajo seveda delokrog prejšnjih senatov pri višjih deželnih sodiščih. Justična uprava je važnost dotičnih mest že

uvidela in je, vendar samo ponekod, omenjene funkcionarje postavila v VI. čin. Ker so pa le-ti svétniki skoro brez izjeme seniores med kolegi in ker imajo tudi pri manjših zbornih sodiščih bistveno isti posel — pri večjih jih je pač več —, zato nasvetujemo po prej izrečenem principu in gotovo pravično: vsi svétniki sodnih dvorov I. inštance in vsi državni pravdniki tvorijo vkupe v vsakem višjesodnem okrožju jeden skupen status za pomikanje v VII. činovni razred.

Mislimo, da oba naša nasveta odobre strokovnjaki in lajki, ker se nam vidita jedino prava, da se nepotrební zavid in rivalstvo med dotičnimi sodnimi uradniki umakne zadovoljstvu in zdravi stabiliteti.

Želimo, da se izrazijo morda tudi drugi nasveti in da se nam naznanijo podatki iz okrožij drugih nadsodišč. V to svrho prosimo, da se ta članek ali njega vsebina ponatisne v strokovnih in drugih novinah.

—o—

Ròk za pritožbe zoper odmero stroškov v slučajih prestopkov.¹⁾

I.

V 4. št. let. »Sl. Pravnika« na str. 102 opozarja g. K. W. na dejstvo, da teče po pravnem nazoru in po večletni praksi ljubljanskega prizivnega sodišča za pritožbe zoper odmero stroškov v slučajih prestopkov 14-dnevni rok (§ 395 k. pr. r.), a ne samo tridnevni (§ 481 k. pr. r.).

Po obstoječem zakonu pa ta nazor in praksa nista prava, temuč mora tu veljati samo tridnevni rok.

§ 395 k. pr. r. sicer določa rok takim pritožbam na 14 dni, toda to določilo ne more veljati v postopanju zaradi prestopkov,

¹⁾ Priobčilo gospoda K. W. v 4. št. našega lista glede tozadevne prakse prizivnega sodišča ljubljanskega je obudilo mnogo zanimanja, vzlasti ker je že v naslednji 5. številki (str. 160) zaznamovan prehod v drugačno prakso. Predno je izšla 5. številka, imeli smo že v rokah danes priobčeni članek I., ki brani 3-dnevni rok.